

[Undervisningsministeren]

som flere ordførere har nævnt her fra talerstolen, nemlig at der kommer en ny type statslån fra Hypotekbanken, som jeg mener vil være en god hjælp for de pågældende institutioner.

Fru Eva Møller var betænkelig ved, at der måske ikke i fuldt omfang var mulighed for at optage lån i Hypotekbanken. Jeg vil sige, at under alle omstændigheder er det en forbedring af institutionernes muligheder, frem for at de alene skulle have klart finansieringen på de kendte vilkår. Jeg må sige, at jeg selv er meget tilfreds med, at det har været muligt at få en sådan aftale i stand med dem, der sidder i Finansministeriet og forvalter vore samlede midler.

Jeg kan sige om konsekvensberegningerne og deres virkninger for de enkelte skoler, at vi nedsætter en arbejdsgruppe meget hurtigt, hvori også skoleorganisationernes repræsentanter får lejlighed til at være med, så man i fællesskab kan prøve at gennemregne eksempler på, hvordan virkningen vil være for visse skoler. I øvrigt vil vi under lovbehandlingen formentlig kun kunne nå at få fastlagt de overordnede principper, også med hjælp fra den pågældende arbejdsgruppe; men jeg forstår meget vel behovet for at kunne give enkelte konkrete eksempler, og det vil vi også medvirke til så hurtigt, som det nu er muligt.

Jeg forstod på fru Eva Møller, at Det Konservative Folkeparti var klar til at støtte forslaget så hurtigt, som det overhovedet kunne lade sig gøre, men at det hang sammen med, hvor hurtigt man fik svarene, og det vil vi selvfølgelig prøve at leve op til. Jeg vil sige, at forslaget betyder en forenkling, som på længere sigt vil være til fordel for skolerne; men der er ingen grund til at skjule, at i startfasen kan det være nok så kompliceret. Man vil her bemærke, hvad nogle ordførere også har gjort opmærksom på, at der er indbygget en overgangsordning i forslaget.

Fru Ebba Strange var betænkelig ved resourceforbruget, eller jeg havde nær sagt mangelen på det, men var glad for, at den såkaldte grønthøstermetode – som jo ellers andre steder kaldes produktivetsforbedringer – er fjernet. Det er rigtigt, at finansloven for 1994 har gjort det muligt at få fjernet den, og samtidig har vi også fået forbedret det generelle taxameter, så klassekvotienterne på erhvervsskolerne – som jeg er enig i gennemgående har været for høje

– nu har mulighed for at blive sænket. Derigennem kan vi forhåbentlig også i højere grad tage hensyn til hele elevgruppen uden at kræve mere af den enkelte lærer.

Fru Ebba Strange var inde på spørgsmålet om bestyrelsesansvaret i relation til, at vi desværre har haft et par eksempler på skolebestyrelser, der ikke har forvaltet deres opgave mønsterværdigt, hvis jeg må sige det venligt. Det er også blevet påtalt meget skarpt, og ansvaret er på det seneste blevet indskærpet over for alle bestyrelser. Om man kunne øge ansvaret eller skabe forbedringer på området ved at ændre sammensætningen af bestyrelserne, er jeg mere usikker over for. Jeg tror sådan set, at den tradition, vi har haft på dette felt, med bestyrelser, som er sammensat af repræsentanter uden for skolemiljøet med interesser i lokalområdet, er en meget god model. Men jeg kan sige til fru Ebba Strange, at det er noget, vi vil følge meget nøje i den kommende tid. Der bliver jo ikke et mindre ansvar for bestyrelserne, nu hvor de får tillagt en øget kompetence på feltet.

Vi vil som sagt i det videre arbejde søge at besvare de spørgsmål, der måtte komme frem om denne ordning, og i øvrigt håbe på, at det trods alt kan blive en forholdsvis hurtig udvalgsbehandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 160:

Forslag til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. (Ændring af lønbestemmelsen).

Af undervisningsministeren (Ole Vig Jensen).

(Fremsat 19/1 94).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Anne-Marie Meldgaard (S):

Som en følge af, at aftalen om løn- og ansættelsesforhold for folkeskolens område fra april 1993 skal indgås mellem KL og LC, skønnes det mest hensigtsmæssigt at ændre loven om friskoler og private grundskoler, så forholdene inden for disse områder fremover skal aftales med finansministeren. Af bemærkningerne til forslaget fremgår det, at der fortsat vil blive tilstræbt en linje tæt op ad folkeskolens forhandlingsresultater, hvilket vi kan tilslutte os.

Socialdemokratiet og CD støtter lovforslaget.

Eva Møller (KF):

Også Det Konservative Folkeparti kan støtte det lovforslag, som undervisningsministeren har fremsat her.

Vi har ligesom den foregående ordfører noteret os, at der ikke lægges op til, at der skal være væsentlige forskelle i aflønningsformen for de lærere, der er ansat på de frie skoler, og de lærere, der er ansat i folkeskolen. Det finder vi er udtryk for et godt og et rigtigt princip.

Vi er også tilfredse med og har bidt mærke i, at lovforslaget lægger op til, at de frie skoler, som ikke har det store administrative apparat at støtte sig til, kan få lov til at gøre tingene på en lidt enklere måde, end man kan i de store kommunale skoler, og at man også tager hensyn til, at de frie skoler ofte har et mindre elevtal end de kommunale skoler.

Vi er indstillet på, at dette lovforslag kan få en hurtig og en let gang igennem Uddannelsesudvalget.

Anders Mølgaard (V):

Lovforslaget drejer sig som bekendt om en ændring af lønbestemmelserne for friskoler og private grundskoler og er en konsekvens af de aftaler, der blev gældende på folkeskoleområdet fra april 1993.

De frie grundskoler frigøres med forslaget fra den direkte kobling til folkeskolen på lønområdet, og det er en praktisk foranstaltning, da de frie grundskoler sædvanligvis er mindre

og har behov for et meget mere differentieret aftalegrundlag. Det er ikke meningen, at der skal skabes konkurrence mellem de to skoleformer gennem lærernes aflønning, men der vil sikkert under forhandlingerne blive skævet til naboen. I Venstre regner vi også med, at tjenestetidsaftalen bortfalder, da den er helt uforenelig med arbejdet på de private grundskoler.

Venstre kan støtte lovforslaget.

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

Også i Socialistisk Folkeparti fandt vi ved gennemlæsning af lovforslaget og bemærkningerne, at det ser ud til at være et fornuftigt forslag. Det er jo, som de forrige ordførere har nævnt, en følge af, at folkeskolens lærere nu får KL som forhandlingsmodpart.

Men jeg synes, det er vigtigt, at ministeren tilkendegiver i dag her i salen, at vi fastholder, at lærerne i friskolerne faktisk har samme grundløn som lærerne i folkeskolen. Hvis man vil tegne et grimt scenarium, kunne man godt bruge grimme ord som løntrykkere og sådan noget, og jeg synes, at jeg læser nogle vigtige kodeord i forslaget. Jeg vil gerne have ministeren til at bekræfte, at den parallelitet, der er nævnt, bliver fastholdt med den samme grundløn.

Også i SF er vi selvfølgelig helt klar over de forskelligheder, der er imellem de to skoleformer; men som sagt ønsker vi en sikring af, at der ikke sker en forskydning mellem de to former, så vi også fastholder fleksibiliteten og muligheden for at kunne skifte fra den ene skoleform til den anden. Det synes vi er vigtigt, og jeg håber, at ministeren lige vil bekræfte det.

Men som lovforslaget foreligger her, kan SF støtte det.

Jan Kørpe Christensen (FP):

Modsat tilfældet ved de to lovforslag, vi lige har drøftet, skal jeg nok erkende, at jeg nok ikke bliver så populær her.

Vi støtter ikke dette forslag. Vi mener ikke, at det går den vej, som det burde. Vi mener, at det bør være således, at finansministeren så vidt muligt holdes ude fra netop dette område.

Vi ønsker, at man skal køre efter de privatøkonomiske principper inden for denne sektor, fordi vi mener, at det har vist sig at være det bedste, så derfor ønsker vi ikke, at man skal have finansministeren med ind på områ-

[Jan Køpke Christensen]

det. Vi mener, at man bør holde sig væk og fortsat lade det være så frit som overhovedet muligt.

Det skal være min korte bemærkning til lovforslaget.

Dorit Myltoft (RV):

Det Radikale Venstre kan støtte dette lovforslag.

Merethe Due Jensen (KRF):

Jeg vil godt lige sikre og præcisere nogle ting vedrørende det lovforslag, vi behandler nu.

Vi ser gerne, som også andre ordførere i dag har peget på, at lærerne ved de frie grundskoler skal have den samme aflønning efter samme lønramme som lærere i folkeskolen; vi mener også, at lærerne ved frie grundskoler skal have de samme pensionsvilkår, og det skal være muligt for lærerne at kunne skifte fra den ene skoleform til den anden, uden at det får konsekvenser for løn og pension.

Nogle steder kan vi godt acceptere en forskel, f.eks. i spørgsmål som tjenestetidsregler, vikarordninger og fratrædelser; men vi siger også, at de frie grundskoler ikke skal betragtes som statslige privatskoler. Folkeskolen har fået en udstrakt økonomisk frihed, og på den baggrund virker det paradoksalt, hvis mulighederne begrænses for de frie skoler, som netop gennem mange år har bevist, at de kan administrere friheden.

Vi vil gerne have ministerens bekræftelse på disse ting, men kan ellers tilslutte os forslaget.

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Jeg kan igen takke ordførerne for velvillig tilslutning, dog denne gang med en enkelt nuance, idet hr. Jan Køpke Christensen på Fremskridtspartiets vegne ikke kunne støtte lovforslaget, men nærmest var imod det, hvis jeg forstod det rigtigt. Det var måske også for meget at forlange, at det tredje lovforslag skulle få en lige så velvillig behandling, men jeg vil opfordre hr. Jan Køpke Christensen til at læse lovforslaget en gang til, for de argumenter, som hr. Jan Køpke Christensen brugte, holder faktisk ikke i denne sammenhæng.

Jeg er helt klar over, at det ikke er et lovforslag, der går så langt, som hr. Jan Køpke Christensen gerne vil, men det er et skridt på vejen, og det er ofte ikke så dårligt. Sagen er nemlig

den, at hvis dette lovforslag vedtages, giver det øgede frihedsgrader til de frie grundskoler – i den forstand, at de frigøres fra de forhandlinger, som nu foregår i kommunalt regi, og som de overhovedet ingen indflydelse har på, men blot må tage til efterretning. Det er sådan set en konsekvens af anden lovgivning, som det er sagt af flere ordførere, at forhandlingsretten ifølge forslaget overgår til staten med de muligheder, det indebærer for at tage de særlige hensyn, der kan være grund til at tage over for de frie skoler.

Det samme gælder for nogle af de andre ting, som er nævnt, senest af fru Merethe Due Jensen. Forslaget giver faktisk øget frihed til skolerne, og netop de frie skoler adskiller sig fra folkeskolen. Der er store og små skoler i en broget blanding, og det gør, at det almindelige aftalesæt for folkeskolen ikke dækker dem godt nok ind og netop ikke giver dem frihed til selv at kunne tilrettelægge dagligdagen i skolen bedre.

Til spørgsmålet om parallelitet vil jeg gerne sige, at det med dette lovforslag ikke tilsigtes at ændre traditionen for at sikre parallelitet i grundlønnen mellem folkeskolens lærere og lærerne i de frie grundskoler ud fra det positive synspunkt, at der også er tradition for, at lærerne bevæger sig imellem de to skolesystemer. Det ville straks blive besværliggjort, så jeg tror netop, det er en fordel, at der er parallelitet. Så kan man godt på andre områder, f.eks. vedrørende ansættelsesbetingelserne, have andre vilkår i de frie grundskoler, netop af hensyn til at skolerne ofte er så forskellige fra folkeskolen.

Jeg tror altså, at lovforslaget imødekommer de synspunkter, som er gjort gældende her fra talerstolen, og jeg forstår også, at det er et lovforslag, som vi med lidt held kan få vedtaget hurtigt. Jeg vil afvente, om det måske kan blive med alle partiers stemmer.

(Kort bemærkning).

Jan Køpke Christensen (FP):

Jeg skal da gerne læse lovforslaget endnu en gang, hr. minister; men jeg får ud af det, at forslaget går ud på at overføre den generelle kompetence til at aftale løn- og arbejdsvilkår for de private skoler og friskoler til Finansministeriet. Det tror jeg ikke vi kan være i tvivl om, og det er et aspekt, som vi i hvert fald tager afstand fra.

[Jan Køpke Christensen]

Som jeg også sagde i min ordførertale, har vi det ønske, at så mange skoler som muligt skal drives efter privatskoleprincipper og allerhelst – som jeg var inde på ved et tidligere lovforslag – fuldstændig på private hænder. Derfor bør det efter vor opfattelse være således, at finansministeren ikke får yderligere adgang til at gribe ind og regulere. Det er derfor, jeg er meget, meget skeptisk over for forslaget på grund af vor grundlæggende holdning til netop disse frihedsidealere, og derfor mener vi fortsat, at forslaget er kritisabelt.

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Jeg kan høre, at der er mulighed for, at vi kan opklare eventuelle dunkle punkter i forslaget, men faktisk mener jeg, at det er klart nok. Det er sådan, at hvis vi ikke gennemfører dette lovforslag, ville de frie grundskoler og dermed de ansatte være afhængige af den forhandlingsret, som i dag ligger hos de kommunale organisationer, Danmarks Lærerforening og AC. Det giver altså de frie skoler en øget frihedsgrad, hvis forhandlingsretten kan ligge hos staten og de pågældende skoleorganisationer kan sidde med, når aftalerne skal træffes. Så der er faktisk god grund til at læse forslaget en gang til.

Men lad os nu lade være med at skærpe tonen; lad os bruge lidt tid og se, hvordan det går ved anden behandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 161:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Forøgelse af timetallet for den obligatoriske undervisning på 8. og 9. klassetrin).

Af undervisningsministeren (Ole Vig Jensen).

(Fremsat 19/1 94).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Anne-Marie Meldgaard (S):

Dette lovforslag indebærer en rettelse af en teknisk fejl, så der bliver overensstemmelse mellem lovens timetal og summen af de vejledende timetal, og jeg skal på vegne af Socialdemokratiet og CD give tilslutning til forslaget.

Eva Møller (KF):

Hvis det kan tillades, vil Det Konservative Folkeparti som ikkeforligsparti da også gerne være med til at rette på den tekniske fejl, der er begået. Vi kan selvfølgelig ikke lade være med at bemærke lidt spydigt, at nogle måske havde en smule travlt, men vi hjælper gerne med at få rettet op på tingene, specielt når det går i den rigtige retning.

Anders Mølgaard (V):

Venstre kan naturligvis tilslutte sig forslaget om et samlet obligatorisk timetal på 25 timer pr. uge for 8. klassetrin.

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

Jeg glæder mig over, at det tilsyneladende ser ud, som om samtlige Folketingets partier kan medvirke til denne tekniske ændring. Socialistisk Folkeparti kan i hvert fald.

Jan Køpke Christensen (FP):

Fremskridtspartiet plejer ofte at bebrejde andre partier, at det går hu hej vilde dyr, når man laver forlig, men til den konservative ordfører blot dette, at jeg synes ikke, at folkeskoleforliget som sådan kom meget, meget hurtigt. Jeg synes, arbejdet kørte i en lang periode, og jeg mener også, at forliget er godt og gennemarbejdet.

Men der er altså sket en svips her, og Fremskridtspartiet vil naturligvis støtte lovforslaget.

Dorit Myltoft (RV):

Jeg kan meddele, at Det Radikale Venstre